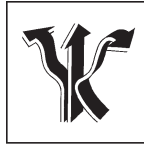

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ**
з дисципліни
**“ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ”**
(для бакалаврів)

МАУП

Київ 2008

Підготовлено доцентом кафедри фінансів і статистики *Н. І. Коломійченко*

Затверджено на засіданні кафедри фінансів і статистики (протокол № 4 від 11.10.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

МАУП

Коломійченко Н. І. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Фінансовий аналіз зовнішньоекономічної діяльності” (для бакалаврів). — К.: МАУП, 2008. — 31 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, тематичний план, зміст самостійної роботи з дисципліни “Фінансовий аналіз зовнішньоекономічної діяльності”, зміст семінарських занять, додатки, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2008

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

На сучасному етапі світова економіка, внаслідок свого історичного розвитку, має широко розвинену міжнародну торгівлю. Це дає змогу долати обмеженість національної ресурсної бази; розширити місткість внутрішнього ринку і встановлювати зв'язок внутрішнього ринку зі світовим; забезпечувати отримання додаткового доходу за рахунок різниці національних і інтернаціональних витрат; і, насамкінець, розширювати масштаби виробництва. Зовнішньоекономічна діяльність (ЗЕД) підприємства є засобом розвитку міжнародної спеціалізації економіки всієї країни, підвищення ефективності використання ресурсів, збільшення обсягів внутрішнього і зовнішнього ринків.

Інтеграційні процеси, притаманні сучасній світовій економіці, повною мірою спостерігаються і в Україні. Здобуття політичної та економічної незалежності спричинило, з одного боку, втрату прямого доступу до сировинних ресурсів інших незалежних держав СНД, а з іншого — ускладнило реалізацію власної продукції внаслідок активного утворення митних кордонів та протекціоністського податкового законодавства. Це спонукає об'єктів господарської діяльності розширяти географію своїх економічних інтересів. Ринкові перетворення в Україні створили можливість для будь-якої фізичної чи юридичної особи стати суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності.

Все це підтверджує актуальність вивчення фінансового аналізу підприємства з огляду його зовнішньоекономічної діяльності.

Мета самостійної роботи — оволодіння студентами теорії і набуття практичних навичок фінансового аналізу суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. При вивченні дисципліни студенти опановують:

- основні принципи, методи, прийоми, процедури, інструменти і технологію фінансового аналізу зовнішньоекономічної діяльності;
- законодавчу базу, що забезпечує зовнішньоекономічну діяльність і правильний підхід до розгляду питань фінансового аналізу;
- методики проведення аналізу за окремими напрямками діяльності суб'єктів ЗЕД;
- методики проведення фінансового аналізу закордонного контрагента, іноземного інвестора тощо;
- методи аналізу ефективності експортних та імпорتنих операцій.

У результаті вивчення курсу студенти повинні *уміти*:

- вільно володіти термінологією курсу;
- складати і аналізувати фінансову звітність суб'єкта ЗЕД, враховуючи її відмінності від звітності звичайного підприємства;
- розв'язувати фінансові задачі ЗЕД;
- складати фінансові прогнози ЗЕД;
- робити висновки на основі виконаного аналізу і приймати правильні управлінські рішення.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми	Лекції (Л)	Семінарські заняття (СЗ)	Самаостійна робота студентів (СРС)
1	2	3	4	5
1	Змістовий модуль I. Теорія фінансового аналізу ЗЕД			
1	Зміст та завдання фінансового аналізу в сфері зовнішньоекономічних зв'язків	1	—	2
2	Інформаційне забезпечення фінансового аналізу зовнішньоекономічної діяльності	1	—	2
3	Методи фінансового аналізу зовнішньоекономічної діяльності	1		4

1	2	3	4	5
3	Змістовий модуль II. Аналіз зовнішньоекономічного договору (контракту) Аналіз зовнішньоекономічного договору (контракту)	2		2
4	Змістовий модуль III. Аналіз і оцінка фінансових результатів діяльності суб'єктів ЗЕД Аналіз і оцінка фінансових результатів діяльності суб'єктів ЗЕД	2		4
5	Змістовий модуль IV. Аналіз фінансового стану підприємства ЗЕД Аналіз складу і джерел утворення майна підприємства	1		2
6	Аналіз фінансової стійкості (стабільності) підприємства	1	2	2
7	Аналіз ліквідності та платоспроможності, ділової активності підприємства	1	2	4
8	Змістовий модуль V. Аналіз та оцінка ефективності експортних та імпорتنних операцій Аналіз та оцінка ефективності експортних операцій	2	1	4
9	Аналіз та оцінка ефективності імпорتنних операцій	1	1	4
10	Змістовий модуль VI. Аналітичне обґрунтування рішень про формування підприємства з іноземними інвестиціями Аналітичне обґрунтування рішень про формування підприємства з іноземними інвестиціями	1		4
Разом годин: 54		14	6	34

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студентів включає завдання різних типів та рівнів складності. Основними формами самостійної роботи студентів у процесі вивчення дисципліни є:

- робота над конспектами лекцій, планами практичних занять;
- вивчення навчального матеріалу за підручниками, навчальними посібниками, робота з нормативно-правовими актами;
- робота з каталогами бібліотек, з метою пошуку необхідної інформації;
- опрацювання матеріалу за першоджерелами — науковою, спеціальною, інформаційно-довідковою літературою, науковими публікаціями в періодичних виданнях;
- конспектування самостійно вивченого матеріалу, підготовка доповідей, рефератів, написання курсових робіт;
- активна участь у практичних заняттях, колоквиумах, олімпіадах;
- відвідування консультацій;
- відвідування і прийняття участі у відповідних гуртках;
- науково-дослідна робота під час проходження практики та ін.

Для самостійного опрацювання тем та при підготовці до семінарських занять *велике значення мають лекції*. Вони дають студентам знання необхідні для подальшого самостійного поглибленого вивчення дисципліни, орієнтують у найбільш раціональному напрямі щодо самостійного опрацювання кожної теми, роз'яснюють найскладніші поняття та положення. Під час лекції викладач посилається на навчальну, наукову і спеціальну літературу, а також на нормативно-правові джерела. Ведення конспекту лекції дає можливість студентові уважно проаналізувати лекційний матеріал під час подальшого поглибленого вивчення теми та при підготовці до семінарських і практичних занять.

Окремі питання, які розкриті в конспекті лекції у загальному вигляді, та ті, що винесені на самостійне опрацювання, студент повинен опрацювати і засвоїти за *рекомендованими підручниками, навчальними посібниками, законодавчо-нормативною та довідково-інформаційною літературою*.

Велике значення має участь студента у лекції — відповіді на питання викладача за пройденим матеріалом, із суміжних дисциплін

тощо. Це підтверджує правильність сприйняття матеріалу, додає впевненості студенту, спрощує його подальшу самостійну роботу.

Працюючи з першоджерелами, студент має ознайомитися з їх змістом та дібрати необхідний для вивчення матеріал (розділи, підрозділи та ін.). При самостійному вивченні матеріалу за підручниками, навчальними посібниками, науковою та спеціальною літературою необхідно аналізувати прочитане, порівнюючи з прослуханою та законспектованою лекцією, робити логічні висновки, виписувати незрозумілі положення з метою подальшого їх з'ясування на семінарському чи практичному занятті. Тут доцільно виписувати формулювання конкретних положень та визначень іншими авторами. Під час роботи з науковою та спеціальною літературою студент може знайти посилання на додаткові джерела, які не зазначені в списку рекомендованої літератури цього навчально-методичного комплексу. Використання таких додаткових джерел для самостійного поглибленого вивчення матеріалу є важливим, особливо під час підготовки доповідей та рефератів. Не слід також відмовлятися від сучасних можливостей інформаційних технологій — відвідування відповідних сайтів Інтернету здатне ознайомити студента з найновішими досягненнями, дає відчуття належності до найвищих щаблів науки. Звичайно, це не стосується сайтів, які містять готові курсові та дипломні роботи. Деякі підручники, монографії, усі періодичні видання мають свої адреси в Інтернеті, що значно полегшує самостійну роботу.

Маючи список літературних джерел, студентів слід звернутися до алфавітного каталогу бібліотеки та знайти в ньому каталожну картку з потрібним джерелом і бібліотечним шифром. Якщо студент поглиблено вивчає конкретну проблему, готує наукову доповідь, реферат чи курсову роботу і йому не вистачає матеріалу в списку рекомендованої літератури, невідомі реквізити рекомендованих літературних джерел, то необхідно звернутися до систематичного каталогу бібліотеки, в тому числі й до тематичного каталогу публікацій в періодичних виданнях. Наприклад бібліотека МАУП надає можливість також працювати з електронними каталогами. Їх перевага у тому, що відповідну літературу можна підібрати за ключовими словами: підручники, монографії, а також періодичні видання.

Індивідуальна робота студентів сприяє поглибленню знань із дисципліни шляхом творчого пошуку вивчення запропонованої проблеми. Для цього рекомендується вдало поєднувати теоретичний та

практичний матеріал, підручники і методичні розробки з відповідних дисциплін.

У процесі самостійної та індивідуальної роботи студентів доцільно активно використовувати тестові та розрахункові завдання для самоконтролю набутих знань. За результатами самостійного виконання теоретичних завдань визначається рівень засвоєння студентом основних термінів, принципів, показників, методологічних та методичних основ, на яких ґрунтується дисципліна. У самостійних завданнях подано задачі, тести, проблемні питання з розрахунку на те, що студенти по-різному сприймають різні форми завдань.

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
з дисципліни
“ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ”

Змістовий модуль I. Теорія фінансового аналізу ЗЕД

Тема 1. Зміст та завдання фінансового аналізу у сфері зовнішньоекономічних зв'язків

Тема 2. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу зовнішньоекономічної діяльності

Тема 3. Методи фінансового аналізу зовнішньоекономічної діяльності

Зміст матеріалу для самостійного опрацювання

Використання у фінансовому аналізі ЗЕД традиційних методів економічного аналізу – порівняння, елімінування, узагальнення, статистичних, математичних методів тощо.

Методи розрахунку впливу факторів на зміни фінансових показників (факторний аналіз).

Фінансова відповідальність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

Положення (стандарти) бухгалтерського обліку, які нормують облік та аналіз зовнішньоекономічної діяльності.

Індивідуальне завдання

Тип завдання: опрацювання навчально-методичної, монографічної, періодичної та інформаційно-довідкової літератури з проблем теми, повторення матеріалу економічного аналізу щодо його методів факторного аналізу, які застосовує також і фінансовий аналіз ЗЕД, вирішення задач факторного аналізу.

Мета завдання: опанування студентами теорії фінансового аналізу ЗЕД.

Самостійна робота: підготувати реферат за однією із запропонованих тем.

Теми рефератів

1. Особливості здійснення розрахунків у сфері зовнішньоекономічної діяльності та відповідальність за порушення валютного законодавства України.
2. Використання у фінансовому аналізі ЗЕД методу порівняння.
3. Використання у фінансовому аналізі ЗЕД методів нейтралізації впливу факторів.
4. Використання у фінансовому аналізі ЗЕД методу ланцюгових підстановок.
5. Використання у фінансовому аналізі ЗЕД методу абсолютних різниць.
6. Використання у фінансовому аналізі ЗЕД методу відносних різниць.
7. Використання у фінансовому аналізі ЗЕД індексного методу.

Ключові терміни: Фінансовий аналіз ЗЕД, фінансова звітність, методи і прийоми аналізу, вертикальний і горизонтальний аналіз, трендовий аналіз, відносні величини, розрахунок різниць, ланцюгові підстановки, індексний метод, метод фінансових коефіцієнтів, експорт та імпорт товарів, монетарні і немонетарні статті балансу, національна валюта, курсові різниці, валютний ризик, дочірні підприємства ЗЕД.

Питання для самоконтролю та співбесіди

1. Основні форми зовнішньоекономічних зв'язків українських підприємств.
2. Міжнародні аспекти фінансового аналізу.

3. Основні показники, які характеризують економічну ефективність українських підприємств.
4. Роль фінансового аналізу зовнішньоекономічної діяльності в системі управління підприємством.
5. Предмет, об'єкт і суб'єкт фінансового аналізу зовнішньоекономічної діяльності.
6. Цілі та завдання фінансового аналізу зовнішньоекономічної діяльності.
7. Фінансова відповідальність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.
8. Мета фінансового аналізу зовнішньоекономічної діяльності.
9. Законодавча та нормативна база зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
10. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку, які нормують облік та аналіз зовнішньоекономічної діяльності.
11. Фінансова звітність підприємств, що займаються зовнішньоекономічною діяльністю.
12. Консолідована звітність підприємств холдингових компаній і підприємств, які мають зарубіжні дочірні підприємства.
13. Особливості аналізу консолідованої звітності.
14. Поняття тісного зв'язку і відносної незалежності дочірнього підприємства та головного.
15. Звітність представництв іноземних підприємств, її аналіз.
16. Перевірка матеріалів, залучених до аналізу, на точність арифметичних розрахунків, взаємну погодженість показників звітності і вірогідність облікових даних.

Література [1; 3; 5; 8–17; 24; 26; 28; 30; 33–35; 37]

Змістовий модуль II. Аналіз зовнішньоекономічного договору (контракту)

Тема 4. Аналіз зовнішньоекономічного договору (контракту)

Зміст матеріалу для самостійного опрацювання

Міжнародні правила інтерпретації комерційних термінів ІНКОТЕРМС. Умови ІНКОТЕРМС. Чотири основні групи правил ІНКОТЕРМС.

Індивідуальне завдання

Тип завдання: опрацювання навчально-методичної і монографічної літератури з проблем теми, виконання запропонованих тестів.

Мета завдання: опанування студентами знань щодо аналізу зовнішньоекономічного договору (контракту).

Самостійна робота (тестові завдання):

1. Серед наведених нижче відповідей на запитання вибрати правильні або вказати власний варіант, якщо правильної відповіді не запропоновано.

ІНКОТЕРМС регулює такі правила:

- 1) зобов'язання продавця і покупця;
 - 2) способи правового захисту;
 - 3) розподіл витрат та ризиків продавця і покупця;
 - 4) митне оформлення і розподіл витрат при ньому.
2. Пов'язати, наведені нижче, види цін, з їх характеристикою, представивши ліворуч від номера терміна відповідну літеру.
_____ 1. Базисна ціна. _____ 2. Тверда ціна.
_____ 3. Рухома ціна. _____ 4. Змінна ціна.

Характеристика:

- А.** Встановлюється на момент виконання угоди з урахуванням змін у витратах виробництва за час виконання контракту.
 - Б.** Встановлюється при укладенні контракту у вигляді конкретного числа і не підлягає зміні у ході його виконання.
 - В.** Встановлюється при укладенні контракту з умовним застереженням, в якому зазначається, що в разі зміни ринкової ціни до моменту здійснення угоди за даними певної біржі чи іншого джерела, відповідно змінюється і ціна, передбачена в контракті.
 - Г.** Ціна товару, яка приймається за основу при визначенні зовнішньоторговельної ціни даної продукції.
3. Серед наведених нижче відповідей вибрати правильні або вказати власний варіант, якщо правильної відповіді не запропоновано.

У міжнародному контракті (резидент – Україна) зазначена загальна сума угоди в доларах США (USD), платіж здійснюється у китайських юанях (CNY). Контракт не містить умов перерахунку на

випадок коливання курсу валют. Перерахунок на дату платежу буде відбуватися за курсом:

- 1) курс Московської міжбанківської валютної біржі;
 - 2) курс Центрального банку країн СНД;
 - 3) останній курс, опублікований у “Financial times”;
 - 4) курс Національного банку України.
4. Серед наведених нижче відповідей вибрати правильні або вказати власний варіант, якщо правильної відповіді не запропоновано.

Міжнародні правила інтерпретації комерційних термінів (ІНКОТЕРМС):

- 1) затверджуються Міжнародним валютним фондом;
- 2) затверджуються Міжнародною торговою палатою;
- 3) затверджуються щороку;
- 4) останній рік затвердження – 2000;
- 5) останній рік затвердження – 1990.

Ключові терміни: зовнішньоекономічний контракт (договір), умови платежу, крос-курс постійний і змінний, спосіб фіксації ціни, тверді (фіксовані, гарантовані), ковзні, рухомі ціни, Міжнародні правила інтерпретації комерційних термінів (ІНКОТЕРМС).

Питання для самоконтролю та співбесіди

1. Аналіз ціни і загальної вартості зовнішньоекономічного контракту.
2. Базисні, тверді, змінні і рухомі ціни.
3. Аналіз умов платежів зовнішньоекономічного договору (контракту).
4. Сутність зовнішньоекономічного договору (контракту).
5. Аналіз базових умов контракту, їх відповідальність Міжнародним правилам інтерпретації комерційних термінів ІНКОТЕРМС.

Література [20; 25; 36]

Змістовий модуль III. Аналіз і оцінка фінансових результатів діяльності суб'єктів ЗЕД

Тема 5. Аналіз і оцінка фінансових результатів діяльності суб'єктів ЗЕД

Зміст матеріалу для самостійного опрацювання

Аналіз доходів, які отримують нерезиденти в Україні:

- пасивні доходи (проценти, дивіденди, роялті);
- від послуг “інжиніринг”;
- від фрахту;
- від здачі в оренду (лізинг) майна;
- від відчуження (продажу) нерухомого майна;
- від портфельних інвестицій;
- у вигляді брокерської, комісійної або агентської винагороди;
- від господарської діяльності, яка здійснюється через постійне представництво.

Питання для поглибленого вивчення

Коефіцієнти рентабельності, які використовуються у закордонній практиці.

Індивідуальне завдання

Тип завдання: опрацювання навчально-методичної і монографічної літератури з проблем теми, виконання запропонованих задач.

Мета завдання: опанування студентами знань щодо фінансових результатів діяльності підприємств.

Самостійна робота:

1. Підготувати реферат за однією із запропонованих тем.
2. Виконати такі задачі:
 - 1) за наданим Балансом і Звітом про фінансові результати (див. додаток 1) проаналізувати фінансові результати підприємства;
 - 2) за даними балансу іноземного підприємства (див. дод. 2) визначити коефіцієнти рентабельності, якщо:
 - ставка податку на прибуток — 45 %;
 - сума відсотків, сплачених за кредит — 108 тис. грошових одиниць.

Зробіть висновки щодо можливого партнерства.

Теми рефератів

1. Формування фінансових результатів зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання.
2. Аналіз правильності відображення курсових різниць у Звіті про фінансові результати (форма № 2) резидента.
3. Аналіз і оцінка рівня і динаміки показників прибутку суб'єкта ЗЕД.

Ключові терміни: фінансові результати діяльності підприємства ЗЕД, рентабельність, витрати виробництва, адміністративні витрати, витрати на збут, собівартість продукції, змінні витрати на одиницю, постійні витрати виробництва, дохід від реалізації (виручка), податок на додану вартість, акцизний збір, чистий дохід від реалізації продукції, валовий прибуток, операційна діяльність, дохід від участі в капіталі, фінансові доходи і фінансові витрати, фінансовий результат від операційної діяльності, прибуток від звичайної діяльності, надзвичайні доходи і витрати, чистий прибуток, реінвестований прибуток, рентабельність.

Питання для самоконтролю та співбесіди

1. Мета і завдання аналізу фінансових результатів зовнішньоекономічної діяльності.
2. Аналіз правильності відображення курсових різниць у Звіті про фінансові результати (форма № 2) резидента.
3. Аналіз і оцінка рівня і динаміки показників прибутку суб'єкта ЗЕД.
4. Формування фінансових результатів зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання.
5. Аналіз доходів, які отримують нерезиденти в Україні.
6. Аналіз доходів, отриманих від сумісної діяльності.
7. Оподаткування доходів нерезидента.
8. Звіт про фінансові результати як джерело фінансового аналізу.
9. Аналіз дивідендів нерезидента в Україні.
10. Види рентабельності, методи її аналізу.

Література [6; 10; 13; 16; 17; 28; 33; 35; 37]

Змістовий модуль IV. Аналіз фінансового стану підприємства ЗЕД

Тема 6. Аналіз складу і джерел утворення майна підприємства

Тема 7. Аналіз фінансової стійкості (стабільності) підприємства

Тема 8. Аналіз ліквідності та платоспроможності, ділової активності підприємства

Зміст матеріалу для самостійного опрацювання

Порівняльний аналітичний баланс, його показники і методика їх розрахунку.

Баланс підприємства в агрегованому вигляді (баланс-нетто). Способи побудови агрегованого балансу.

Типи фінансової стійкості. Аналіз платоспроможності підприємства, її ознаки і відмінності від ліквідності.

Коефіцієнти ліквідності, використовувані у закордонній практиці.

Вплив ділової активності на прибуток підприємства.

Індивідуальне завдання

Тип завдання: опрацювання навчально-методичної, монографічної, періодичної та інформаційно-довідкової літератури з проблем теми.

Мета завдання: набуття студентами теоретичних знань та практичних навичок щодо проведення аналізу фінансового стану підприємства.

Самостійна робота:

1. Підготувати реферат за однією із запропонованих тем.

2) Виконати такі задачі:

- 1) за наданим Балансом і Звітом про фінансові результати (див. дод. 1) проаналізувати склад і джерела утворення майна підприємства, його фінансову стійкість, ліквідність та платоспроможність, ділову активність підприємства;

- 2) за даними балансу іноземного підприємства (див. дод. 2) визначити показники ліквідності. Зробити висновки щодо можливого партнерства;
- 3) проаналізуйте наведений баланс іноземного підприємства (див. дод. 2), застосовуючи горизонтальний і вертикальний аналіз. Зробіть висновки щодо можливого партнерства.

Теми рефератів

1. Типи фінансової стійкості. Основні показники фінансової стійкості, їх аналіз.
2. Поняття ліквідності та платоспроможності, їх взаємозв'язок. Розрахунок та аналіз основних показників ліквідності.

Ключові терміни: фінансовий стан підприємства ЗЕД, джерела формування майна (коштів) підприємства ЗЕД, майновий стан підприємства, порівняльний аналітичний баланс, фінансова стійкість, власні оборотні кошти, операційний (виробничий) ліверидж (важіль), фінансовий ліверидж (важіль), ділова активність підприємства ЗЕД, кредитоспроможність, ліквідність, платоспроможність, поточні активи, зобов'язання підприємства, дебіторська і кредиторська заборгованість, потоки грошових коштів.

Питання для самоконтролю та співбесіди

1. Баланс підприємства як рівновага активів (майна) підприємства і джерел утворення майна – власного капіталу і зобов'язань.
2. Основні напрями аналізу балансу суб'єкта ЗЕД.
3. Особливості відображення в балансі суб'єкта ЗЕД змін курсових різниць.
4. Джерело інформації для фінансового аналізу ЗЕД – баланс підприємства в агрегованому вигляді (баланс-нетто).
5. Поняття фінансової стійкості (стабільності) підприємства.
6. Способи побудови агрегованого балансу.
7. Типи фінансової стійкості.
8. Основні показники фінансової стійкості, їх аналіз.
9. Коефіцієнти фінансової стійкості, використовувані у закордонній практиці.
10. Поняття ліквідності та платоспроможності, їх взаємозв'язок.
11. Поняття робочого капіталу, його використання в аналізі ліквідності.

12. Рівні ліквідності активів.
13. Розрахунок та аналіз основних показників ліквідності.
14. Аналіз платоспроможності підприємства, її ознаки і відмінності від ліквідності.
15. Коефіцієнти ліквідності, використовувані у закордонній практиці.
16. Аналіз ефективності використання оборотного капіталу підприємства.
17. Система показників ділової активності, їх аналіз.
18. Оцінка ділової активності підприємства через систему коефіцієнтів оборотності.
19. Вплив ділової активності на прибуток підприємства.

Література [9; 15–17; 24; 28; 31–33; 35; 37]

Змістовий модуль V. Аналіз та оцінка ефективності експортних та імпорتنих операцій

Тема 9. Аналіз та оцінка ефективності експортних операцій

Тема 10. Аналіз та оцінка ефективності імпорتنих операцій

Зміст матеріалу для самостійного опрацювання

Аналіз виконання строків і обсягів поставок за експортними угодами.

Перспективний аналіз щодо уникнення фінансових санкцій.

Аналіз використання оборотного капіталу підприємства.

Особливості розрахунків при здійсненні імпорتنих операцій.

Перспективний аналіз щодо претензійно-позовної роботи із захисту порушених прав.

Аналіз експортно-імпорتنих операцій на умовах комерційного кредиту.

Індивідуальне завдання

Тип завдання: опрацювання навчально-методичної, монографічної, періодичної та інформаційно-довідкової літератури з проблем теми.

Мета завдання: набуття студентами теоретичних знань та практичних навичок щодо проведення аналізу та визначення оцінки ефективності експортних та імпорتنих операцій фінансового стану підприємства.

Самостійна робота:

1. Виконати такі задачі:

- 1) проаналізувати використання оборотного капіталу по експортних операціях. Собівартість реалізованих товарів за кордон за минулий рік – 25 800 тис. грн, у звітному році – 31 210 тис. грн. Залишки оборотних засобів при здійсненні експортних поставок у звітному році, тис. грн:

Вид оборотних засобів	Станом				
	на 01.01	на 01.04	на 01.07	на 01.10	на 01.01
Грошові кошти	540	521	577	508	460
Запаси	895	870	854	924	998
Дебіторська заборгованість	1990	1098	2000	1987	2200

Залишки оборотних засобів при здійсненні експортних поставок у минулому році, тис. грн:

Вид оборотних засобів	Станом			
	на 01.01	на 01.04	на 01.07	на 01.10
Грошові кошти	340	301	380	312
Запаси	765	700	690	632
Дебіторська заборгованість	910	1000	950	955

- 2) зовнішньо-економічна угода купівлі-продажу (експорт) містить такі дані:

- загальна сума угоди – 64 000 USD; платіж здійснюється в російських рублях (RUR) за курсом 30 рублів за 1 USD і залишається незмінним у процесі здійснення розрахунків;
- курс НБУ на день оформлення вантажної митної декларації (ВМД) – 5,32 грн (UAH) за 1 USD і 0,18 за 1 RUR;
- курс НБУ на день платежу – 5,30 грн за 1 USD і 0,175 грн за 1 RUR.

Визначити дохід від реалізації, суму оплати вартості відвантаженого товару, курсову різницю за дебіторською заборгованістю;

3) зовнішньо-економічна угода купівлі-продажу (імпорт) містить такі дані:

- загальна сума угоди – 74 000 USD; платіж здійснюється в євро (EUR) за курсом Центрального банку країн СНД на день платежу;
- курс НБУ на день оформлення вантажної митної декларації (ВМД) – 5,32 грн (UAH) за 1 USD і 6,83 за 1 EUR;
- курс НБУ на день платежу – 6,84 грн за 1 EUR.

Перед платежем підприємство-імпортер виставило рахунок підприємству-покупцю на оплату в сумі 59 940 EUR, надавши дані про курс Центрального банку країн СНД – 0,81 EUR за 1 USD.

Визначити для підприємства-покупця суму кредиторської заборгованості на дату оформлення в'їзної ВМД, суму оплати отриманого товару, курсову різницю за кредиторською заборгованістю, доходи (збитки) за ціновою різницею. Перевірити правильність розрахунків;

4) проаналізувати економічний ефект і економічну ефективність експортних операцій підприємства за такими даними таблиці, зробити висновки:

Рік	Дохід від реалізації експорту, тис. грн	Накладні і кошторисні витрати з експорту за кордоном, тис. грн	Повні витрати на виробництво експортного товару, тис. грн
Звітний	258	9,1	216
Минулий	248	7,9	199

Ключові терміни: вивізне мито, ввізне мито, єдиний збір, плата за митне оформлення товарів і транспортних засобів.

Питання для самоконтролю та співбесіди

1. Аналіз умов зовнішньоекономічного контракту на продаж товарів (надання послуг, виконання робіт).
2. Аналіз виконання строків і поставок за експортними угодами.
3. Перспективний аналіз щодо уникнення фінансових санкцій по експортних угодах.
4. Розрахунок економічного ефекту та економічної ефективності експорту товару.
5. Особливості розрахунків при здійсненні імпорتنих операцій.
6. Аналіз умов зовнішньоекономічного контракту на купівлю товарів (отримання послуг, замовлення робіт).
7. Аналіз виконання строків і поставок по імпорتنих угодах.
8. Аналіз використання оборотного капіталу підприємства.
9. Перспективний аналіз щодо претензійно-позовної роботи із захисту порушених прав при здійсненні імпорتنих операцій.
10. Аналіз експортно-імпорتنих операцій на умовах комерційного кредиту.
11. Розрахунок економічної ефективності імпорту товару.

Література [6; 7; 19; 20; 28; 31]

Змістовий модуль VI. Аналітичне обґрунтування рішень про формування підприємства з іноземними інвестиціями

Тема 11. Аналітичне обґрунтування рішень про формування підприємства з іноземними інвестиціями

Зміст матеріалу для самостійного опрацювання

Аналіз формування статутного капіталу підприємства з іноземними інвестиціями. Оподаткування доходів нерезидента. Аналіз дивідендів нерезидента в Україні.

Індивідуальне завдання

Тип завдання: опрацювання навчально-методичної, монографічної, періодичної та інформаційно-довідкової літератури з проблем теми.

Мета завдання: набуття студентами теоретичних знань та практичних навичок щодо проведення аналізу формування підприємства з іноземними інвестиціями.

Самостійна робота:

1. Підготувати реферат за однією із запропонованих тем.
2. Виконати задачу:

Прийнято рішення про реєстрацію підприємства з іноземними інвестиціями в розмірі 120 000 USD. Внесок українського засновника – 300 000 грн (UAH). На поточний момент надійшли такі активи від українського засновника:

- основні засоби – 92 000 UAH;
- об'єкти незавершеного будівництва – 65 000 UAH;
- нематеріальні активи – 5200 UAH;
- виробничі запаси – 8300 UAH;
- грошові кошти – 29500 UAH.

Від іноземного засновника надійшли грошові кошти у валюті в розмірі 85 000 USD. Частина статутного капіталу лишилася неоплаченою.

Надалі неоплачений капітал був погашений.

Скласти спрощений баланс підприємства на поточний момент, визначити остаточні втрати або дохід підприємства від коливання курсів валюти, якщо курс за 1 USD становив:

- на дату підписання установчої угоди – 5,08 грн;
- на дату внесення першого внеску – 5,05 грн;
- на дату складання балансу – 5,03 грн;
- на дату погашення боргу іноземного інвестора – 5,04 грн.

Теми рефератів

1. Особливості перерахування статутного капіталу підприємства з іноземними інвестиціями.
2. Критерії оцінки проєктів створення підприємства з іноземними інвестиціями.

Ключові терміни: підприємство з іноземними інвестиціями, іноземне інвестування, дивіденди нерезидента в Україні.

Питання для самоконтролю та співбесіди

1. Критерії оцінки проєктів створення підприємства з іноземними інвестиціями.
2. Аналіз формування статутного фонду підприємства з іноземними інвестиціями.

3. Особливості перерахування статутного капіталу підприємства з іноземними інвестиціями.
4. Оподаткування доходів нерезидента.

Література [12; 28; 31–33; 35]

ЗМІСТ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Методи фінансового аналізу зовнішньоекономічної діяльності

Використання методів фінансового аналізу ЗЕД на практиці. Вирішення задач.

Література [37–39]

Аналіз зовнішньоекономічного договору (контракту)

Аналіз базових умов контракту, їх відповідальність Міжнародним правилам інтерпретації комерційних термінів ІНКОТЕРМС.

Умови E, F, C, D.

Базисні, тверді, змінні, рухомі ціни.

Урахування курсових різниць при розрахунках по зовнішньоекономічних договорах.

Література [25]

Аналіз та оцінка фінансових результатів діяльності суб'єктів ЗЕД

Аналіз і оцінка показників Звіту про фінансові результати суб'єкта ЗЕД на конкретних прикладах.

Аналіз доходів, які отримують нерезиденти в Україні.

Коефіцієнти рентабельності, які використовуються у закордонній практиці.

Література [6; 10; 13; 16; 19; 20; 34; 37; 38; 40]

Аналіз складу і джерел утворення майна підприємства

Аналіз балансу суб'єкта ЗЕД на конкретних прикладах. Особливості заповнення і аналізу монетарних статей, особливості відображення у ньому змін курсових різниць.

Література [12; 18–20; 27; 31; 34; 37; 40]

Аналіз фінансової стійкості (стабільності) підприємства

Аналіз фінансової стійкості суб'єкта ЗЕД (баланс надається).

Література [34–38; 42]

Аналіз ліквідності та платоспроможності, ділової активності підприємства

Аналіз ліквідності та платоспроможності, ділової активності суб'єкта ЗЕД (баланс надається).

Література [12; 34–39]

Аналіз та оцінка ефективності експортних операцій

Аналіз виконання строків і обсягів поставок за конкретною експортною угодою.

Перспективний аналіз щодо уникнення фінансових санкцій.

Вирішення аналітичних задач з використання оборотного капіталу суб'єкта ЗЕД.

Визначення економічного ефекту та економічної ефективності експорту товару.

Література [1; 23–25; 34; 35]

Аналіз та оцінка ефективності імпорتنих операцій

Аналіз умов зовнішньоекономічного контракту на купівлю товарів (отримання послуг, замовлення робіт).

Особливості розрахунків при здійсненні імпорتنих операцій.

Перспективний аналіз щодо претензійно-позовної роботи із захисту порушених прав.

Визначення економічної ефективності імпорту товару.

Вирішення аналітичних задач щодо визначення ефективності експортно-імпорتنих операцій на умовах комерційного кредиту.

Література [8; 21; 25; 34; 35]

Аналітичне обґрунтування рішень про формування підприємства з іноземними інвестиціями

Оцінка проектів створення підприємства з іноземними інвестиціями.

Аналіз формування статутного капіталу підприємства з іноземними інвестиціями, особливості перерахування його статей.

Вирішення задач з аналізування доходів, отриманих від сумісної діяльності.

Вирішення задач з аналізування дивідендів нерезидента в Україні.

Література [15; 34–39]

ДОДАТКИ

Додаток 1

Додаток до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 2
Дата (рік, місяць, число)

Підприємство за ЄДРПОУ
Територія за КОАТУУ
Форма власності за КФВ
Орган державного управління СПОДУ
Галузь за ЗКГНГ
Вид економічної діяльності за КВЕД
Одиниця виміру тис. грн.

Адреса.....

Баланс
на _____ 20.... р.

Форма № 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Необоротні активи				1. Власний капітал			
Нематеріальні активи:				Статутний капітал	300	3198,7	3612,1
залишкова вартість	010	25,7	30,8	Пайовий капітал	310		
первісна вартість	011	45,3	60,7	Додатковий вкладений капітал	320	335,0	339,8
знос	012	19,6	29,9	Інший додатковий капітал	330	268,3	347,8
Незавершене будівництво	020	150,0	173,6	Резервний капітал	340	160,0	185,0
Основні засоби:				Нерозподілений прибуток (непокри- тий збиток)	350		73,4
залишкова вартість	030	3007,1	3645,3				
первісна вартість	031	4317,1	5054,0	Неоплачений капітал	360	()	()

1	2	3	4	5	6	7	8
знос	032	1310,0	1408,7	Вилучений капітал	370	()	()
Довгострокові фінансові інвестиції:				Усього за розділом 1	380	3962,0	4558,1
обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040			2. Забезпечення наступних витрат і платежів			
інші фінансові інвестиції	045	75,7	90,8	Забезпечення виплат персоналу	400	42,0	136,7
Довгострокова дебіторська заборгованість	050			Інші забезпечення	410	57,5	37,2
Відстрочені податкові активи	060			Цільове фінансування	420		
Інші необоротні активи	070			Усього за розділом 2	430	99,5	173,9
Усього за розділом 1	080	3258,5	3940,5	3. Довгострокові зобов'язання			
2. Оборотні активи				Довгострокові кредити банків	440	519,6	540,2
Запаси:				Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450	40,7	20,3
виробничі	100	1980,3	2030,6	Відстрочені податкові зобов'язання	460	15,3	11,1
тварини на вирощуванні та відгодівлі	110			Інші довгострокові зобов'язання	470		
незавершене виробництво	120	266,5	382,4	Усього за розділом 3	480	575,6	571,6
готова продукція	130	167,3	344,5	4. Поточні зобов'язання			
товари	140		14,2	Короткострокові кредити банків	500	1108,1	1375,5
Векселі отримані	150						
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:				Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510	48,9	50,3
чиста реалізаційна вартість	160	190,5	209,7				
первісна вартість	161	230,8	280,3	Векселі видані	520	57,1	144,1

1	2	3	4	5	6	7	8
резерв сумнівних боргів	162	40,3	70,6	Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	290,2	349,8
Дебіторська заборгованість за розрахунками:							
з бюджетом	170			Поточні зобов'язання за розрахунками:			
за виданими авансами	180	19,5	26,3	з отриманих авансів	540	110,0	182,7
з нарахованих доходів	190			з бюджетом	550		
із внутрішніх розрахунків	200			з позабюджетних платежів	560		
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	11,6	12,4	зі страхування	570	98,5	136,8
Поточні фінансові інвестиції	220	80,9	120,0	з оплати праці	580	13,2	12,4
Грошові кошти та їх еквіваленти:				з учасниками	590		
в національній валюті	230	315,5	368,3	із внутрішніх розрахунків	600		
в іноземній валюті	240	41,9	42,8	Інші поточні зобов'язання	610	11,6	7,9
Інші оборотні активи	250	35,3	69,5	Усього за розділом 4	620	1737,6	2259,5
Усього за розділом 2	260	3109,3	3620,7				
3. Витрати майбутніх періодів	270	6,9	10,3	5. Доходи майбутніх періодів	630		8,4
Баланс	280	6374,7	7571,5	Баланс	640	6374,7	7571,5

Баланс іноземного підприємства

Показник	На початок року тис. гр. од.	На кінець року тис. гр. од.
<i>Активи</i>		
Грошові кошти	2100	2150
Ліквідні цінні папери	598	1560
Рахунки до отримання (дебітори)	4597	4600
Запаси	1955	2500
Будівлі, споруди, обладнання за первісною вартістю	9600	9600
Нарахована амортизація будівель, споруд, обладнання	3950	4585
Будівлі, споруди, обладнання за залишковою вартістю	5650	5015
Баланс	14900	15825
<i>Фінансові зобов'язання та капітали власника</i>		
Кредиторська заборгованість банкам	2816	3080
Рахунки до оплати постачальникам	1897	1900
Рахунки до оплати по заборгованості перед працівниками та фондами соціального страхування	165	158
Розрахунки з бюджетом	800	900
Довгострокова кредиторська заборгованість банкам	3580	3590
Акціонерний капітал	3142	3697
Реінвестований прибуток	2500	2500
Баланс	14900	15825

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 16.04.91 № 959-ХІІ, зі змінами.
2. Закон України “Про режим іноземного інвестування” від 19.03.96 № 93/96-ВР, зі змінами.
3. Закон України “Про міжнародний комерційний арбітраж” від 24.02.94 № 4002-ХІІ.
4. Закон України “Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті”, зі змінами і доповненнями від 23.09.94 № 185/94-ВР.
5. Закон України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність” від 16.07.99 № 996-ХІV, зі змінами.
6. *Господарський кодекс України*. — К., 2004.
7. *Митний кодекс України*. — К., 2001.
8. *Положення про порядок застосування до суб’єктів зовнішньоекономічної діяльності України і до іноземних суб’єктів господарської діяльності спеціальних санкцій, передбачених статтею 37 Закону України “Про зовнішньоекономічну діяльність”, затверджене Мініекономіки України від 17.04.2000 № 52, зі змінами.*
9. *Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 “Баланс”*: Затв. наказом Мініфіну України від 31.03.99 № 87, зі змінами.
10. *Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 “Звіт про фінансові результати”*: Затв. наказом Мініфіну України від 31.03.99 № 87, зі змінами.
11. *Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 4 “Звіт про рух грошових коштів”*: Затв. наказом Мініфіну України від 31.03.99 № 87, зі змінами.
12. *Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 5 “Звіт про власний капітал”*: Затв. наказом Мініфіну України від 31.03.99 № 87, зі змінами.
13. *Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 “Дохід”*: Затв. наказом Мініфіну України від 29.11.99 № 290, зі змінами.
14. *Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 “Витрати”*: Затв. наказом Мініфіну України від 31.12.99 № 318, зі змінами.
15. *Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 20 “Консолідована фінансова звітність”*: Затв. наказом Мініфіну України від 30.07.99 № 176.

16. *Положення* (стандарт) бухгалтерського обліку 21 “Вплив змін валютних курсів”: Затв. наказом Мінфіну України від 10.08.2000 № 193, зі змінами.
17. *Положення* (стандарт) бухгалтерського обліку 25 “Фінансовий звіт суб’єкта малого підприємництва”: Затв. наказом Мінфіну України від 25.02.2000 № 39, зі змінами.
18. *Постанова* Правління НБУ від 28.05.01 № 203 “Про внесення змін у Положення про порядок реєстрації угод, які передбачають виконання резидентами боргових зобов’язань перед нерезидентами по отриманим від нерезидентів кредитах, позиках в іноземній валюті”.
19. *Постанова* Правління НБУ від 04.09.98 № 349 “Про введення обов’язкового продажу надходжень в іноземній валюті на користь резидентів — юридичних осіб”, зі змінами.
20. *Постанова* КМУ і НБУ від 21.06.95 № 444 “Про типові платіжні умови зовнішньоекономічних договорів (контрактів) і типові форми захисних застережень до зовнішньоекономічних договорів (контрактів), які передбачають розрахунки в іноземній валюті”.
21. *Постанова* КМУ від 07.08.96 № 928 “Про затвердження Положення про порядок державної реєстрації іноземних інвестицій”.
22. *Наказ* Мінфіну України від 25.12.95 № 207 “Про затвердження форми Декларації про валютні цінності, доходи і майно, які належать резиденту України і знаходяться за її межами”.
23. *Наказ* Держкомстату України від 07.12.01 № 487 “Про затвердження форм державної статистичної звітності по статистиці інвестицій зовнішньоекономічної діяльності і Інструкцій по їх заповненню”.
24. *Методичні рекомендації по перевірці порівнянності показників форм річної фінансової звітності підприємства* (додаток до листа Мінфіну від 09.01.01 № 053-41).
25. *Багрова І. В.* Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Підруч. для вузів / І. В. Багрова, Н. І. Редіна, О. О. Гетьман, В. Є. Власюк. — К.: ЦНЛ, 2004. — 580 с.
26. *Багрова І. В.* Міжнародна економічна діяльність України: Навч. посіб. / І. В. Багрова, О. О. Гетьман, В. Є. Власюк. — К.: ЦНЛ, 2004. — 384 с.
27. *Бровкова Е. Г., Продіус І. П.* Внешнеэкономическая деятельность. — К.: Сирин, 2000. — 196 с.

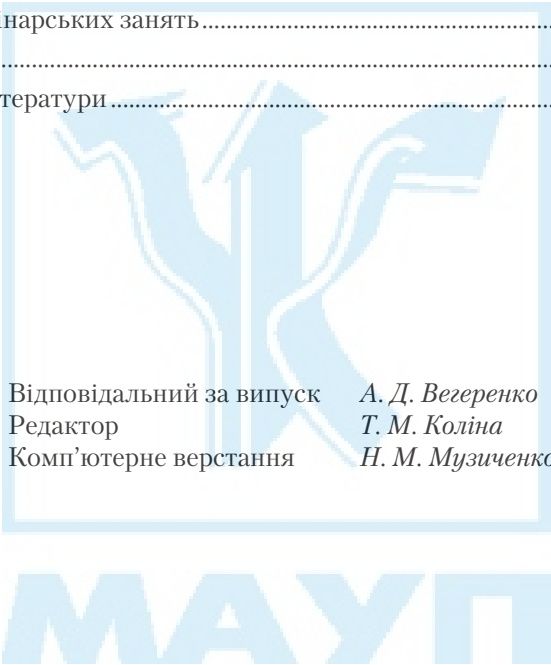
28. *Бутинець Ф. Ф., Жиглей І. В., Пархоменко В. М.* Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності: Підручник. — Житомир: ПП “РУТА”, 2001. — 543 с.
29. *Васенко В. К.* Валютно-фінансовий механізм зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб. — К.: ЦНЛ, 2004. — 216 с.
30. *Вічевич А. М.* Аналіз зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб. / А. М. Вічевич, О. В. Максимець. — Л.: Афіша, 2004. — 140 с.

Додаткова

31. *Економічний аналіз:* Навч. посіб. / Під ред. М. Г. Чумаченко. — К.: КНЕУ, 2001. — 540 с.
32. *Жежера М.* Порівняльна характеристика методики проведення аналізу фінансового стану підприємств в Україні та за кордоном // Економіка, фінанси, право. — 1999. — № 5.
33. *Ізмайлова К. В.* Фінансовий аналіз: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2000. — 150 с.
34. *Кадуріна Л. О.* Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб. — К.: ВД “Слово”, 2003. — 288 с.
35. *Ковалев В. В.* Финансовый анализ: методы и процедуры. — М.: Финансы и статистика, 2001. — 560 с.
36. *Козик В. В., Панкова Л. А., Карп'як Л. С. та ін.* Зовнішньоекономічні операції і контракти: Навч. посіб. — К.: ЦНЛ, 2004. — 608 с.
37. *Кужельний М. В., Калюга Є. В., Калюга О. В.* Контроль фінансової звітності та правильності її складання. — К.: Ельга Ніка-Центр, 2001. — 240 с.
38. *Макогон Ю. В.* Внешнеэкономическая деятельность: организация, управление, прогнозирование: Учебник. — Донецк: Альфа-пресс, 2004. — 344 с.
39. *Основи зовнішньоекономічної діяльності/ Упоряд. В. І. Саллі, О. В. Трифонова, В. Я. Швець.* — Д.: НГА України, 2001. — 147 с.
40. *Филатов С.* Внешнеэкономическая деятельность: нормативная база. — К.: Фактор, 2003. — 328 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Фінансовий аналіз зовнішньоекономічної діяльності”	4
Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів.....	6
Зміст самостійної роботи з дисципліни “Фінансовий аналіз зовнішньоекономічної діяльності”	8
Зміст семінарських занять.....	22
Додатки.....	24
Список літератури.....	28

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *Т. М. Коліна*
Комп'ютерне верстання *Н. М. Музиченко*

Зам. № ВКЦ-3587

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП